

<https://etidning.etc.se/p/dagens-etc/2023-11-05/a/vi-ar-skyldiga-manskligheten-att-se-till-att-krigslagar-efterlevs/4987/1120331/44130021>

Vi är skyldiga mänskligheten att se till att krigslagar efterlevs

... oavsett hur svårt det är i konflikten mellan Israel och Hamas

Inga brott kan rättfärdiga andra brott. Att inte följa denna princip skulle innebära en oändlig cykel av våld, skriver George Monbiot.

KOMMENTAR

GEORGE MONBIOT *Översättning: Jenny Cleveson*

I nästan 4 000 år har somliga makthavare insisterat på det: om krig måste utkämpas behöver det finnas regler. Den första kända lagen, utfärdad av den babyloniske kungen Hammurabi, fastslog en princip som alla efterföljande krigslagar baserats på: "att förhindra att de starka förtrycker de svaga". Självt hade han helt klart viss expertis i att förtrycka de svaga. Från första början har sådana lagar varit liktydiga med segrarens rättvisa, verkställda av men inte mot dominerande makter. Detta innebär dock inte att de är värdelösa eller att vi inte ska försöka ställa mäktiga regeringar till svars.

Under sitt angrepp, den där svarta lördagen i oktober, bröt Hamas mot flera krigslagar. Det började redan med raketelden mot Israel, då de inte gjorde några försök att skilja mellan militära och civila mål, och därmed bröt mot artikel 13 i Genèvekonventionernas tilläggsprotokoll II. När deras soldater mördade, torterade och våldtog bröt de mot Genèvekonventionernas gemensamma artikel 3, samt artiklarna 27 och 32 i den fjärde konventionen. De ägnade sig även åt plundring och terrorism (artikel 33 i fjärde konventionen) och gisslantagande (artikel 34 i fjärde konventionen samt artikel 8 i Romstadgan). Hamas har uppenbarligen för avsikt att använda gisslan som förhandlingsobjekt, vilket förvärrar brottet.

Detta är svårare att bevisa, men dessa handlingar kan ha motiverats av en avsikt att begå folkmord, vilket enligt min mening skulle innebära att Hamas även brutit mot folkmordskonventionen. Alla ansvariga som grips bör åtalas för brott mot mänskligheten.

Sjukhus är inte militära mål

I sitt svar på detta angrepp har även Israel begått flera krigsbrott. Det första när de använde sig av kollektiv bestraffning mot folket i Gaza (artikel 33 i den fjärde

konventionen och artikel 4 i tilläggsprotokoll II). Israels bombningar och granateld mot Gaza verkar vara en del i denna bestraffning. ”Tyngdpunkten ligger på skada snarare än pricksäkerhet”, kungjorde en talesperson för den israeliska armén (IDF), vilket i mina öron låter som en uttalad avsikt att begå krigsbrott. Krigsbrottet i detta fall är förstörelse av egendom: artikel 50 i den första Genèvekonventionen, artikel 51 i den andra och artikel 147 i den fjärde.

Många av de byggnader som träffats, däribland flera skolor och hälso- och sjukvårdsinrättningar, verkar inte kunna betecknas som militära mål, trots Israels påståenden att Hamas använder Gazas befolkning som mänskliga sköldar. Sådana urskillningslösa angrepp strider mot artikel 13 i tilläggsprotokoll II och artikel 53 i den fjärde konventionen. Bombningarna av moskéer strider mot artikel 16 i tilläggsprotokoll II.

Human Rights Watch hävdar att Israel har skjutit granater med vit fosfor mot Gaza och Libanon under sitt motangrepp, men detta har förnekats. Vapen med vit fosfor är lagliga när de används på slagfält för att skapa rökridåer, lysa upp och markera mål eller bränna byggnader, men anses vara ett urskillningslöst och förfärligt vapen, vars användning i sådana fall kan utgöra ett brott mot konventionen om kemiska vapen.

Den israeliska regeringen har erkänt att de stoppat väsentliga förnödenheter till Gaza. Den 9 oktober uppgav försvarsminister Yoav Gallant: ”Jag beordrade en fullständig belägring av Gazaremsan. Ingen elektricitet, ingen mat, ingen bensin – allt är stoppat.” Detta låter också som kollektiv bestraffning. Energiministern, Israel Katz, tycktes bekräfta detta när han skrev: ”Ingen el kommer att slås på, ingen vattenpost kommer att öppnas och inga bränslebilar kommer in förrän de kidnappade israelerna kommit hem.” Belägringen förefaller också bryta mot artiklarna 55, 56 och 59 i den fjärde konventionen samt artikel 14 i tilläggsprotokoll II, vilken skyddar ”egendom som är nödvändig för civilbefolkningens överlevnad”.

Uppmanade folk att fly

Den israeliska regeringen skulle kunna hävda att man försökte skydda invånarna i Gaza City från bombardemanget när man uppmanade dem att fly, men detta direktiv skulle kunna strida mot artikel 17 i tilläggsprotokoll II, vilken förbjuder tvångsförflyttning av civila, samt mot den fjärde konventionens artikel 49 om deportation och utrymning. Återigen, att döma av vissa tjänstepersoners uttalanden skulle det kunna finnas bevis för avsikter om folkmord i belägringen av och angreppen mot Gaza. De pågående striderna sker naturligtvis i kontexten av Israels olagliga ockupation av palestinskt territorium och de många brott som kopplas till den.

Inga brott kan rättfärdiga andra brott. Det finns inte några ursäkter i krig eller någon etik för brott mot mänskligheten. Det finns aldrig någon rättslig grund för att gå till angrepp mot en människa för en annan människas brott, för att förväxla ett folk med deras regering eller med de beväpnade styrkor som påstår sig försvara dem, på någon sida av någon konflikt. Försöken, av personer på båda sidor, att rättfärdiga sådana brott är lika kraftlösa som grymma.

Krigslagarna gäller inte alla?

Det handlar, som alltid, om verkställighet. De mäktigaste länderna har för vana att vägra följa rättsstatsprincipen. När USA:s försvarsminister Lloyd Austin, under ett besök i Israel härom veckan, sade till sina värdar att "demokratier som våra blir starkare och tryggare när vi följer krigslagarna", klingade det lika falskt som när Gordon Brown och Condoleezza Rice, två av Irakkrigets arkitekter, begärde att Vladimir Putin och hans hejdukar skulle ställas till svars för hans olagliga invasion av Ukraina.

Invasionen av Irak utgjorde, vilket Brown även sade om Putins attack på Ukraina, "det främsta internationella brottet", såsom det fastställts av Nürnbergtribunalen: ett aggressionskrig. Precis som Israel sägs ha gjort i Gaza, men med en betydligt dödligare utgång, använde USA:s trupper fosforvapen under det andra Irakkriget när de bombade staden Falluja, där 30 000–50 000 personer tagit skydd. Under angreppet, med vit fosfor och andra vapen, behandlades hela staden som en stridszon, vilket resulterade i massdöd bland civila.

Ingen har åtalats eller fällts för dessa brott. Krigslagarna, verkar det som, gäller de små aktörerna.

Varför bry sig om krigsbrott?

Så varför bry sig? Varför ens nämna krigsbrott när vi vet att mäktiga förövare sannolikt inte kommer att dömas? Varför inte acceptera att krig ofrånkomligen hänger ihop med fruktansvärd grymhet.

För att aspekter av vår mänsklighet hänger på dessa lagar. Om vi ger efter för cynism, om de dominerande makternas hyckleri förmår oss att inte agera, om vi inte kan kräva och hoppas på en bättre värld, accepterar vi principen om den starkes rätt, att de mäktiga får behandla de maktlösa hur de vill.

Vi accepterar att en sidas grymheter används för att rättfärdiga grymheter av en annan, i en oändlig cykel av hämnd och blodbad. Därigenom skapar vi en värld där ingen av oss skulle välja att leva.

Artikeln är tidigare publicerad i The Guardian.